

Wyróżnieni Nagrodą im. Karola Miarki (1983–2017)

I Rok 1983 (Katowice):

Jan Tacina (woj. bielskie), Sławomir Folfasiński (woj. częstochowskie), Józef Kachel (woj. katowickie), dr Stefania Mazurek (woj. opolskie)

II Rok 1984 (Opole):

Józef Mikś (woj. bielskie), dr Franciszek Sobalski (woj. częstochowskie), prof. dr hab. Witold Nawrocki (woj. katowickie), dr Piotr Świerc (woj. opolskie)

III Rok 1985 (Bielsko-Biała):

dr hab. Edmund Rosner (woj. bielskie), Jan Pietrzykowski (woj. częstochowskie), Aleksander Widera (woj. katowickie), Franciszek Adamiec (woj. opolskie)

IV Rok 1986 (Częstochowa):

dr Edward Buława (woj. bielskie), dr Mieczysław Stańczyk (woj. częstochowskie), Wilhelm Szewczyk (woj. katowickie), dr hab. Franciszek Antoni Marek (woj. opolskie)

V Rok 1987 (Katowice):

Józef Pilch (woj. bielskie), dr Andrzej Skalski (woj. częstochowskie), Jan Waleczek (woj. katowickie), prof. dr hab. Dorota Simonides (woj. opolskie)

VI Rok 1988 (Opole):

Władysław Oszelda (woj. bielskie), Janusz Płowecki (woj. częstochowskie), Tadeusz Kijonka (woj. katowickie), dr Zbyszko Bednorz (woj. opolskie)

VII Rok 1989 (Bielsko-Biała):

Robert Danel (woj. bielskie), Rajmund Pierśniak (woj. częstochowskie), Stanisław Hadyna (woj. katowickie), Jan Goczoł (woj. opolskie)

VIII Rok 1990 (Częstochowa):

dr Jerzy Polak (woj. bielskie), dr Aleksander Jaśkiewicz (woj. częstochowskie), ks. Stanisław Tkocz (woj. katowickie), Waleria Nabzdyk (woj. opolskie)

IX Rok 1991 (Katowice):

prof. dr hab. Ewa Chojecka (woj. bielskie), Aleksander Markowski (woj. częstochowskie), prof. dr hab. Krystyna Heska-Kwaśniewicz (woj. katowickie), Paweł Kozerski (woj. opolskie)

X Rok 1992 (Opole):

Alicja i Eugeniusz Paduchowie (woj. bielskie), ks. dr Marian Duda (woj. częstochowskie), prof. dr hab. Jerzy Zieliński (woj. katowickie), Lutosława Malczewska (woj. opolskie)

XI Rok 1993 (Bielsko-Biała):

Jerzy Kronhold (woj. bielskie), Stefan Sygit (woj. częstochowskie), Henryk Mikołaj Górecki (woj. katowickie), Alojzy Wierzgoń (woj. opolskie)

XII Rok 1994 (Częstochowa):

Jan Krop (woj. bielskie), o. Jan Golonka (woj. częstochowskie), Zygmunt Brachmański (woj. katowickie), ks. bp prof. dr hab. Alfons Nossol (woj. opolskie)

XIII Rok 1995 (Katowice):

Franciszek Suknarowski (woj. bielskie), Mieczysław Tkacz (woj. częstochowskie), prof. Andrzej Jasiński (woj. katowickie), Adolf Warzok (woj. opolskie)

XIV Rok 1996 (Opole):

Tadeusz Trębacz (woj. bielskie), Jadwiga Wosik (woj. częstochowskie), prof. Jan Wincenty Hawel (woj. katowickie), prof. dr hab. Michał Lis (woj. opolskie)

XV Rok 1997 (Bielsko-Biała):

Leon Miękina (woj. bielskie), Jerzy Kędziora (woj. częstochowskie), prof. zw. dr hab. Józef Śliwiok (woj. katowickie), prof. dr hab. Wiesław Lesiuk (woj. opolskie)

XVI Rok 1998 (Katowice):

prof. dr hab. Jan Malicki (woj. katowickie), Alina Świeży (woj. bielskie), ks. dr Ireneusz Skubiś (woj. częstochowskie), prof. dr hab. Teresa Smolińska (woj. opolskie)

XVII Rok 1999 (Katowice):

dr Marceli Antoniewicz (woj. śląskie), Janina Marcinkowa (woj. śląskie), ks. abp Damian Zimoń (woj. śląskie)

XVIII Rok 2000 (Katowice):

Antoni Halor (woj. śląskie), prof. dr hab. Alojzy Kopoczek (woj. śląskie), Krzysztof Wielgut (woj. śląskie)

XIX Rok 2001 (Pielgrzymowice):

prof. dr hab. Antoni Gładysz (woj. śląskie), Wiesław Głowacz (woj. śląskie), prof. dr hab. Andrzej J. Zakrzewski (woj. śląskie)

XX Rok 2002 (Pielgrzymowice):

prof. Julian Gembalski (woj. śląskie), dr Ryszard Kincel (woj. śląskie), ks. prof. zw. dr hab. Jan Związek (woj. śląskie)

XXI Rok 2003 (Pielgrzymowice):

Andrzej Kalinin (woj. śląskie), Wojciech Kilar (woj. śląskie), prof. Michał Kliš (woj. śląskie)

XXII Rok 2004 (Pielgrzymowice):

ks. dr hab. Józef Budniak (woj. śląskie), Adam Mroczek (woj. śląskie), Marek Plura (woj. śląskie)

XXIII Rok 2005 (Pielgrzymowice):

prof. dr hab. Marian Głowacki (woj. śląskie), Andrzej Koniakowski (woj. śląskie), dr Maria Lipok-Bierwiazzonek (woj. śląskie)

XXIV Rok 2006 (Opole):

Józef Broda (woj. śląskie), prof. dr hab. Janusz Hereźniak (woj. śląskie), Jerzy Moskal (woj. śląskie), dr Krzysztof Spałek (woj. opolskie)

XXV Rok 2007 (Katowice):

Krystyna Bochenek (woj. śląskie), Karol Cebula (woj. opolskie), dr Juliusz Sętowski (woj. śląskie), prof. dr hab. Adam Suchoński (woj. opolskie), Jan Szymik (woj. śląskie)

XXVI Rok 2008 (Katowice):

Andrzej Balcerek (woj. opolskie), Małgorzata Kiereś (woj. śląskie), dr Józef Musioł (woj. śląskie), prof. dr hab. Stanisław S. Nicieja (woj. opolskie), prof. dr hab. Ryszard Szwed (woj. śląskie)

XXVII Rok 2009 (Brzeg):

Cecylia Heller (woj. opolskie), ks. bp prof. dr hab. Jan Marian Kopiec (woj. opolskie), prof. dr hab. Grażyna Barbara Szewczyk (woj. śląskie), prof. dr hab. inż. Marek Trombski (woj. śląskie), dr hab. Dariusz Złotkowski (woj. śląskie)

XXVIII Rok 2010 (Katowice):

ks. prof. dr hab. Tadeusz Borutka (woj. śląskie), Harry Duda (woj. opolskie), dr Stanisław Jałowiecki (woj. opolskie), dr Wanda Malko (woj. śląskie), ks. bp Tadeusz Szurman (woj. śląskie), Damian Galusek, Rada Gminy Pawłowice, społeczność Pielgrzymowic (woj. śląskie)

XXIX Rok 2011 (Katowice):

prof. dr hab. Stanisław Gajda (woj. opolskie), Michał Józef Lubina (woj. śląskie), prof. dr hab. Idzi Panic (woj. śląskie), prof. dr hab. Robert Rauziński (woj. opolskie), Zofia Rozanow (woj. śląskie)

XXX Rok 2012 (Opole):

Róża Bednorz (woj. opolskie), Henryk Buszko (woj. śląskie), o. dr hab. Eustachy Rakoczy (woj. śląskie), prof. dr hab. inż. Jerzy Skubis (woj. opolskie), Aleksander Spyra (woj. śląskie)

XXXI Rok 2013 (Katowice):

Zbigniew Kościów (woj. opolskie), prof. dr hab. Andrzej Linert (woj. śląskie), dr hab. Stanisława Sochacka (woj. opolskie), prof. dr hab. Wojciech Świątkiewicz (woj. śląskie), dr Bogdan Wszolek (woj. śląskie)

XXXII Rok 2014 (Katowice):

ks. dr hab. Andrzej Hanich (woj. opolskie), dr hab. Elżbieta Hurnik (woj. śląskie), prof. zw. Eugeniusz Knapik (woj. śląskie), Waleria Owczarz (woj. śląskie), Roman Sękowski (woj. opolskie), Bogusław Szybkowski (woj. opolskie)

XXXIII Rok 2015 (Opole):

ks. bp Paweł Anweiler (woj. śląskie), prof. dr hab. Mieczysław Chorąży (woj. śląskie), prof. dr hab. Danuta Kisielewicz (woj. opolskie), dr hab. Jerzy Mizgalski (woj. śląskie), Urszula Zajączkowska (woj. opolskie)

XXXIV Rok 2016 (Katowice):

Zuzanna Kawulok (woj. śląskie), prof. dr hab. Mirosława Knapik (woj. śląskie), prof. dr hab. Marek Masnyk (woj. opolskie), dr Elżbieta Wróbel (woj. śląskie), prof. dr hab. Zbigniew Zielonka (woj. opolskie)

XXXV Rok 2017 (Katowice):

Tadeusz Chrobak (woj. opolskie), dr hab. Urszula Łangowska-Szcześniak (woj. opolskie), Andrzej Niedoba (woj. śląskie), ks. bp Marian Niemiec (woj. śląskie), Jacek Wawrzynek (woj. opolskie), Mirosław Zwoliński (woj. śląskie)

Śląskie.

Biblioteka Śląska

Biblioteka Śląska jest instytucją kultury Samorządu Województwa Śląskiego

RAPTULARZ SILESIAŃKI

Jednodniówka Biblioteki Śląskiej. Druga w 2017 roku. Redakcja Jan Baron – sekretarz naukowy BS, opracowanie edytorskie Zdzisław Grzybowski – Dział Naukowo-Wydawniczy BS. Druk Biblioteka Śląska. Nakład 150 egz.

JEDNODNIÓWKA WYDANA Z OKAZJI XXXV EDYCJI NAGRODY IM. KAROLA MIARKI

RAPTULARZ SILESIAŃKI

Nieco sentymentalnie o Nagrodzie

Spotkania Miarkowskie, wyróżniające wybitnych ludzi dwóch województw, należą do grupy wydarzeń istotnych, ważnych. Dla osób honorowanych – zapewne najważniejszych. Stanąć w szeregu obok laureatów sprzed wielu lat zawsze jest zaszczytem. Współtworzy się bowiem szlachetny wymiar historii regionu. Jednak wszyscy oni są także w rzeczy samej następcami jednego człowieka – Karola Miarki – nauczyciela, pisarza, wydawcy, działacza społecznego, a nade wszystko wielkiego autorytetu lokalnego, którego sława sięgała – stołecznego dla Śląska – Wrocławia. Zawsze z sympatią przywołuję fragment niezwykle barwnej opowieści znakomitego Lucjana Malinowskiego i jego *Listy z podróży etnograficznej po Śląsku* z czerwca 1869 roku, opisujące Wrocław, Katowice, Królewską Hutę, Michałkowice, Niemieckie Piekary... No i fundamentalną rolę przypadku w ludzkim losie.

„Chłop strzela, a Pan Bóg kule nosi. Wybrałem się do Raciborza, a zajechałem w stronę przeciwną, w okrag butomski. A stało się tak: wyjechałem z Wrocławia w towarzystwie jakiegoś kupca poznańczyka, z którym rozpocząłem polską rozmowę. Kiedy ten na jednej stacyi wysiadł, przysuwa się do mnie jakiś jegomość, siedzący obok, i przemawia po polsku, jakkolwiek poprawnie, jednak

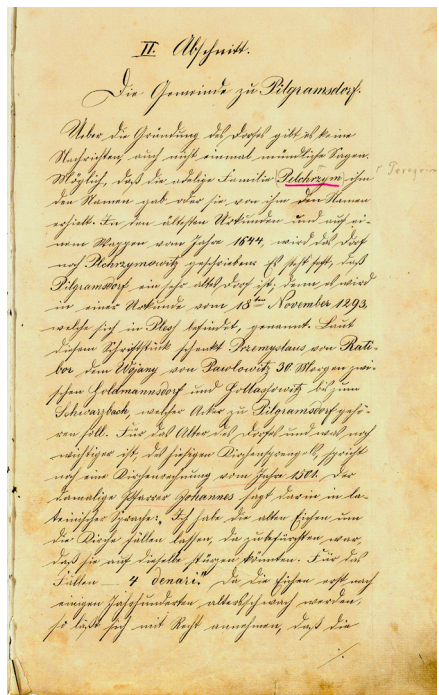
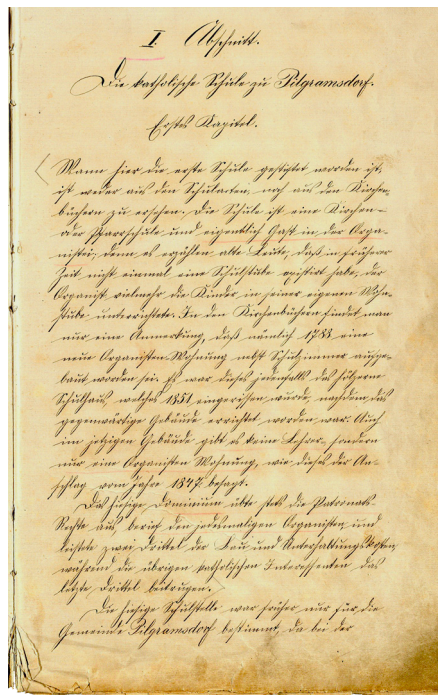
z odcieniem szląskim. Z rozmowy okazało się, że towarzyszem moim jest Karol Miarka księgarz i redaktor czasopisma „Katolik”. A miałem właśnie do niego rekomendacją od p. Mosbacha. Z Koźła więc, zamiast na południe do Raciborza, pojechałem z p. Miarką w okrag butomski”.

W dzisiejszym spotkaniu przypadku nie ma. Uczestniczą w nim ludzie wybitni, którzy swoimi dokonaniami i pasją potwierdzają sens godnego życia. Trudnego, nieprzewidywalnego, konfrontowanego z codziennością. Ale –

w takich dniach jak dzisiejszy – satysfakcjonującego.

I tylko czasem, biorąc do ręki *Kronikę szkolną Publicznej Szkoły Powszechnej w Pielgrzymowicach* – w dawnej oprawie, ze słabo czytelnym już dziś tytułem na nalepionej kartce – czy chociażby wędrując po Śląskiej Bibliotece Cyfrowej, z nostalgią i nieskrywany sentymentem myślimy o Patronie tej nagrody. I jego zapewne jeszcze trudniejszym życiu.

prof. zw. dr hab. Jan Malicki
Dyrektor Biblioteki Śląskiej

Kronika szkolna Publicznej Szkoły Powszechnej w Pielgrzymowicach, częściowo pisana ręką Karola Miarki (do 1880 roku)

Laureaci Nagrody imienia

TADEUSZ CHROBAK
bibliotekarz, polonista

Ukończył filologię polską w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Opolu oraz studia podyplomowe z zakresu zarządzania i organizacji w Wyższej Szkole Nauk Społecznych w Warszawie. Pracował jako nauczyciel języka polskiego w szkołach podstawowych i średnich w Opolu oraz jako wizytator Wydziału Oświaty PPRN w Opolu. Przez wiele lat był komendantem Hufca i Chorągwi Związku Harcerstwa Polskiego.

Od 1984 roku pełni funkcję dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Emanuela Smółki w Opolu. Kierując księżnicą, wiele wysiłku wkłada w gromadzenie i promocję zbiorów. Pozyskał cenną, XIX-wieczną kolekcję, pochodzącą z kolegium franciszkańskiego w Nysie, a także wiele kolekcji prywatnych. Między innymi dzięki jego zabiegom Wojewódzka Biblioteka Pu-

bliczna w Opolu uzyskała status biblioteki naukowej.

Tadeusz Chrobak jest pomysłodawcą utworzenia w Opolu Biblioteki Austriackiej, jedynej w Polsce tego typu placówki działającej przy bibliotece publicznej. Pod jej auspicjami organizowane są imprezy popularyzujące austriacką kulturę, m.in. Wiosny Austriackie, spotkania autorskie, prelekcje oraz kursy języka niemieckiego. Z jego inicjatywy Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu co roku uczestniczy w Dniach Kultury Niemieckiej i Dniach Kultury Austriackiej. Za zasługi dla propagowania kultury austriackiej Tadeusz Chrobak otrzymał Krzyż Prezydenta Republiki Austrii.

Dyrektor księżnicy niezwykle aktywnie działa na rzecz promocji opolskich twórców. W Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Opolu organizowane są jubileusze zasłużonych pisarzy i poetów oraz cykliczne imprezy literackie. Dokonania artystów są regularnie dokumentowane w wydawnictwach informacyjnych ukazujących się nakładem księżnicy, takich jak: *Opolskie środowisko literackie* czy publikacje z serii Portrety Pisarzy Opolskich.

Dzięki staraniom Tadeusza Chrobaka w 2016 roku zmodernizowano budynek Biblioteki Obcojęzycznej, będącej oddziałem Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu. ■

**Dr hab. prof. UO URSZULA
ŁANGOWSKA-SZCZĘŚNIAK**
ekonomistka

Wniosła ogromny wkład w tworzenie i rozwój nauk ekonomicznych w województwie opolskim. Ukończyła studia w Wyższej Szkole Ekonomicznej im. Oskara Łangego we Wrocławiu. W 1969 roku rozpoczęła pracę na stanowisku asystenta w Instytucie Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu, stanowiąc trzon kadry naukowo-dydaktycznej, niezbędnej do powołania Instytutu Nauk Ekonomicznych i utworzenia pierwszych na Opolszczyźnie kierunków ekonomicznych.

W 1971 roku podjęła studia doktoranckie w Zakładzie Prakseologii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. Doktoryzowała się w 1979 roku na podstawie dysertacji na temat zarządzania i organizacji nauki w Polsce, napisanej pod kierunkiem prof. Wojciecha Gasparskiego. W 1994 roku w Akademii

JACEK WAWRZYNEK
advokat, radca prawny

Jest wnukiem Jana Wawrzynka – działacza polskiego ruchu narodowego. Przewodniczy Kapitulie Fundacji Nagrody im. Jana i Wojciecha Wawrzynków.

Patroni Nagrody to zasłużeni członkowie Związku Polaków w Niemczech, zaangażowani w walkę o polskość Śląska Opolskiego, rodowici Opolanie.

Jan Wawrzyniek zapisał się w historii regionu jako odważny przeciwnik usuwania z przestrzeni publicznej polskich nazw miejscowości nad górną Odrą. Po napaści Niemiec na Polskę został osadzony w obozie koncentracyjnym w Buchenwaldzie, następnie – w Ravensbrück i Sachsenhausen, gdzie w 1945 roku doczekał wyzwolenia.

Wojciech Wawrzyniek, młodszy brat Jana, był reprezentantem pierwszego pokolenia Opolan, którzy pozostając w Niemczech, mieli odwagę, by kształcić się w polskich szkołach. Aresztowany na początku września

Karola Miarki w 2017 roku

Ekonomicznej we Wrocławiu uzyskała stopień doktora habilitowanego.

W pracy badawczej koncentruje się na zagadnieniach dotyczących poziomu życia i konsumpcji w Polsce. Jest autorką i współautorką wielu publikacji naukowych, m.in.: *Systemowa analiza nauki o organizacji i zarządzaniu w Polsce w latach 1963–1976* (1984), *Spoleczno-gospodarcze uwarunkowania konsumpcji w Polsce w latach 1970–1990 w układzie przestrzennym* (1993), *Ekometryczna analiza kształtowania się konsumpcji w Polsce* (1997), *Poziom i zróżnicowanie dochodów gospodarstw domowych w Polsce w latach 1993–2007 na tle przemian społeczno-ekonomicznych* (2009). *Uwarunkowania i przejawy różnicowania modelu konsumpcji na Śląsku w latach 2004–2015* (2017).

Na opolskiej uczelni sprawowała liczne funkcje administracyjne. W latach 1984–1992 była zastępcą dyrektora Instytutu Nauk Ekonomicznych. Pełniła funkcje prodziekana (1992–1999) oraz dziekana (1999–2005) Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Opolskiego.

Profesor Urszula Łangowska-Szczęśniak kieruje Zakładem Teorii Ekonomii na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Opolskiego. Jest promotorką wielu prac magisterskich (przede wszystkim z zakresu badania rynku i konsumpcji) oraz pięciu doktoratów. ■

ANDRZEJ NIEDOBA
publicysta i dramaturg

Urodził się 30 października 1940 roku w Nawsiu na Zaozliu. Jest najstarszym przedstawicielem rodu Niedobów. Jego stryj Władysław Niedoba, znany jako Jura spod Grónia, był jednym z założycieli Sceny Polskiej Teatru Cieszyńskiego w Czeskim Cieszynie i jej wieloletnim kierownikiem artystycznym. Ojciec Adam Niedoba – z zawodu nauczyciel – w 1950 roku założył Zespół Regionalny „Wisła”. Grupa miejscowych śpiewaków i tancerzy pod jego kierunkiem szybko stała się sławna. „Ojciec prowadził zespół, komponował, szukał repertuaru i często prosił mnie o teksty. Chętnie mu pomagałem. I kiedyś do jego muzyki napisałem słowa o jaworze” – wspominał Andrzej Niedoba na łamach „Dziennika Zachodniego”. Pieśń *Szumi jawor*, którą Adam i Andrzej Niedobowie stworzyli pod koniec

lat 60. ubiegłego wieku, stała się nieoficjalnym hymnem górali beskidzkich.

Andrzej Niedoba po ukończeniu studiów polonistycznych pracował jako spiker w telewizji w Krakowie, a później w Katowicach. Pisał również artykuły publicystyczne i reportaże, pracował w jedenastu śląskich i zolziańskich redakcjach.

W 1978 roku debiutował jako dramaturg sztuką *Skoczek* w Teatrze Polskim w Bielsku-Białej. Wydał zbiory reportaży *Siedemdziesiąt dziewięć godzin nocy* (1981), *Piekloniebo* (1989), a także *Matka Ziemia* (2017). Jest autorem dramatów *Rajska jabłonka*, *Pakamera*, *Górlandia*, *Kim pani jest?* Ta ostatnia sztuka – w reżyserii Bogdana Toszy – była pokazywana w Teatrze Telewizji (po raz pierwszy w 1993 roku). Zagrały w niej Krystyna Janda i Mirosława Dubrawska.

Na szczególną uwagę zasługuje dramat *Rajska jabłonka*, który otrzymał I nagrodę w konkursie ogłoszonym przez miesięcznik teatralny „Dialog” w 1985 roku. Utwór – napisany gwarą, dedykowany stryjowi Władysławowi – ze względu na poruszaną tematykę nie mógł zaistnieć na deskach teatralnych w latach 80. *Rajska jabłonka* miała swoją prapremierę dopiero w 2016 roku z okazji jubileuszu 65-lecia Sceny Polskiej Teatru Cieszyńskiego w Czeskim Cieszynie. Jest najważniejszym przedstawieniem tego teatru w ostatnich latach, cały czas granym przy kompletach na widowni. ■

Ks. bp dr MARIAN NIEMIEC
biskup diecezji katowickiej Kościoła
Ewangelicko-Augsburskiego w Polsce

Pochodzi z Kobielic koło Pszczyny. Jest absolwentem Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie. Został ordynowany na duchownego luterańskiego w 1985 roku w Mikołowie.

Po okresie wikariatu w Starym Bielsku podjął w 1990 roku obowiązki proboszcza ewangelicko-augsburskiej parafii w Opolu. W ciągu bez mała 25 lat posługi dał się poznać opolskiej społeczności jako oddany duszpasterz, zaangażowany w działalność charytatywną. Inicjował utworzenie punktów pomocy środowiskowej, m.in. dla osób niepełnosprawnych i starszych. Od 2004 roku pełni też funkcję prezesa Stowarzyszenia Hospicjum Opolskie, które w 2012 roku powołało Centrum Opieki Paliatywnej „Bertania”, prowadzące m.in. hospicjum stacjonarne na rzecz mieszkańców województwa opolskiego.

Kolejną płaszczyzną jego aktywności jest ekumenizm. Był pomysłodawcą audycji radiowych poświęconych ewangelikom (m.in. prowadził przez lata autorski program „Echo Ewangelickie” w Radiu Plus Opole). Współorganizował: Ekumeniczną Modlitwę Młodych, Ekumeniczne Wieczory Kołęd czy cykle koncertów.

W 2007 roku uzyskał na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego stopień doktora teologii ekumenicznej na podstawie rozprawy *Problem nauki o usprawiedliwieniu w dokumentach dialogu luterancko-rzymskokatolickiego na forum światowym*.

Ks. dr Marian Niemiec 10 maja 2014 roku został powołany przez Synod Diecezjalny na zwierzchnika luterańskiej diecezji katowickiej. Poza opieką nad diecezjalną wspólnotą i kierowaniem katowicką parafią podejmuje działania służące zbliżeniu Kościołów na Śląsku. Kontynuuje tradycję Śląskiego Szmaragdu, nagrody przyznawanej wybitnym osobistościom za zasługi dla ewangelicyzmu oraz upowszechnianie idei ekumenizmu i tolerancji. W 2015 roku wznowił wydawanie kwartalnika diecezjalnego „Ewangelik”. Wraz z parafialną społecznością uczestniczy w wydarzeniach ekumenicznych – od Śląskich Ekumenicznych Tygodni Biblii, przez Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan, po odbywające się w Bibliotece Śląskiej spotkania Akademii Ekumenicznej i Dialogu Międzyreligijnego. Od 2016 roku ks. bp Marian Niemiec jest przewodniczącym Śląskiego Oddziału Polskiej Rady Ekumenicznej. ■

1939 roku, został osadzony w obozie w Hohenbruch. Pod koniec 1941 roku został wcielony do armii niemieckiej. Do kraju powrócił w 1946 roku. W latach 1960–1965 pracował w Wydawnictwie Instytutu Śląskiego. Jako publicysta upowszechniał wiedzę o polskiej ludności rodzimej Śląska Opolskiego.

Nagroda im. Jana i Wojciecha Wawrzynków, ustanowiona z inicjatywy potomków patronów – Edyty i Piotra Wawrzynków, wręczana jest od 1991 roku. Intencją jej fundatorów jest zachęcenie studentów do zainteresowania się Śląskiem jako europejskim regionem styku kultury polskiej, czeskiej i niemieckiej. Wyróżnienie przyznawane jest za najlepszą pracę magisterską poświęconą dziejom politycznym, kulturze i problemom społecznym Śląska.

Na uwagę zasługuje wieloletnia konsekwencja potomków Jana i Wojciecha Wawrzynków w realizacji założeń Fundacji. „To już u mnie tradycja rodzinna, że tego rodzaju działanie jest naszą powinnością, my w ten sposób próbujemy kultywować tradycję śląską. Pierwszym przewodniczącym kapituły był mój ojciec, Roman Wawrzyniek, potem przejął tę funkcję kuzyn, Roman Kania, a teraz ja zostałem poproszony, by reprezentować rodzinę na obradach kapituły. Cieszę się, że mogę uczestniczyć w obradach, jak kiedyś przed laty, jako młody chłopak” – tak mecenas Jacek Wawrzyniek przedstawiał działalność Fundacji w rozmowie z dziennikarzem „Gościa Niedzielnego”. ■

MIROSŁAW ZWOLIŃSKI
krajoznawca i regionalista

Należy do najbardziej znanych przewodników po regionie częstochowskim (posiada jedenaście uprawnień przewodnickich i instruktorskich, w tym przewodnictwo po muzeach dawnego województwa częstochowskiego czy Hucie „Częstochowa”). Od 1975 roku jest członkiem oddziału częstochowskiego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego (PTTK). Był współzałożycielem komisji historycznej i koła PTTK „Projektant” przy oddziale PTTK w Hucie „Częstochowa”.

Od ponad 30 lat ściśle współpracuje ze Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich – Oddział Częstochowa oraz Biblioteką Publiczną im. Władysława Biegańskiego w Częstochowie, w której prowadzi cykl spotkań krajoznawczych.

W ramach pracy popularyzatorskiej Mirosław Zwoliński jest wykładowcą Uniwersytetów Trzeciego Wieku, m.in. w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Akade-

mii Polonijnej oraz na Politechnice Częstochowskiej. Jako przewodnik uczestniczy w akcji „Spacer po Częstochowie”, organizowanej dla mieszkańców miasta i turystów.

Jest autorem wielu publikacji poświęconych historii regionu. Wydał m.in.: *Powstanie styczniowe na ziemi częstochowskiej* (1988), *Szkice monograficzne Janowa i okolicy* (1992), *Legends i podania ziemi częstochowskiej*, cz. 1–2 (1993, 1994), *Olsztyn koło Częstochowy. Przewodnik dla turysty* (1994), *Przewodnik po Częstochowie* (1997), *Słownik biograficzny regionu częstochowskiego*, t. I–II (1998, 2005; współautorką jest córka Ewa Florek), *Poczet rodów herbowych ziemi częstochowskiej. Studium genealogiczno-heraldyczne* (2009), *Pita-val częstochowski, czyli Kronika głośnych procesów* (2016). Od 2008 roku współpracuje z redakcją *Encyklopedii Częstochowy*. Opracowane przez niego biogramy znalazły się w wydawnictwach słownikowych: *Cmentarz św. Rocha. Przewodnik biograficzny* (2012) i *Adwokaci regionu częstochowskiego. Słownik biograficzny* (2014).

Otrzymał szereg wyróżnień za aktywność w ruchu turystyczno-krajoznawczym oraz działalność popularyzatorską, m.in.: Srebrną Odznakę Zasłużony Działacz Turystyki (1993), przyznaną przez Urząd Kultury i Turystyki w Warszawie, a także Złotą Honorową Odznakę Zarządu Głównego PTTK (1994). Jest laureatem Nagrody Specjalnej Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (2009). ■